

N I E T

S Z E G

hoe kleverige politieke speeches
en top 40 hits hetzelfde zijn.

G E N D

“..we verhouden ons niet meer tot de waarheid, we zijn de waarheid voorbij. Welkom in het universum van de onzin.”

HARO KRAAK

mediaredacteur - de Volkskrant 27 dec. 2016

In de aanloop naar de overwinning van Trump voor de zetel in *the Oval Office*, is er veel veranderd in de manier waarop we als publiek luisteren, praten en waarnemen. Het lijkt alsof er agressiever gehandeld wordt om ons te prikkelen, een mening te vormen of tot het aansporen van actie.

Uren zo niet dagenlang wordt er gespendeerd aan het schrijven van de ultieme speech die het volk in beweging moet brengen. Alles wordt uit de kast gehaald om jou en mij, hoe verschillend we ook zijn, als één blok achter onze leider te scharen. Maar als iedereen het heeft over verdeeldheid, *disunity*, binnen de maatschappij en in het bijzonder de Amerikaanse samenleving, hoe is het dan mogelijk om onze aandacht te pakken zodat alle neuzen dezelfde kant opstaan?

Speeches die geschreven worden voor politici en leiders worden veelal herhaald bij diverse bijeenkomsten, in het bijzonder tijdens verkiezingscampagnes. Dit is een handige manier om telkens het verhaal aan te scherpen en aan te passen zodat het in lijn is met de toehoorders. Gouden regel is te beginnen met een pakkende zin, slogan of standpunt. Waarna je met de juiste timing, intervallen kunt uitstippelen om je verhaal extra lading te geven. Net als een muzieknummer is structuur aanbrengen en een spanningsboog opbouwen essentieel.

Je valt met de deur in huis met een brute uitspraak, je praat vervolgens inleidend tijdens je eerste couplet, waarna je een *bridge* slaat naar het refrein die de kernboodschap van je verhaal verteld. In je tweede couplet ga je een stapje verder, je verhaal geef je meer drama (het liefst met meer handgebaren) waardoor de toeho-

ders aan je lippen hangen. Voorafgaand aan het refrein waarin je je kernboodschap herhaald om de ernst en het belang te benadrukken, doe je een uitspraak over een willekeurig onderwerp waarvan je zeker weet dat die *viral* gaat. Vervolgens, als er ophef is ontstaan in de zaal en ieders aandacht is heroverd, wend je je tot je *middle eight* (een term uit de popmuziek waarbij je het tempo verandert, je boodschap een andere wending krijgt of er een stilte valt tijdens 2/3 van het nummer). Hoe je deze fase aanpakt, is helemaal afhankelijk van de sfeer die ontstaan is, dus wees voorbereid en heb meerdere opties klaarliggen. Tot slot grijp je nog een keer terug op het refrein, je kernboodschap. Dit kun je desgewenst op een rustige toon doen om ondanks je uitlatingen over te komen als een redelijke vent.

In het geval van Trump is het mysterieus wat de rol is van zijn speechschrijver. Het element van spreektaal heeft Trump erg letterlijk genomen en lijkt hiermee comfortabel te zijn. Het slimme is dat hij ook telkens dezelfde opmerkelijke uitspraken herhaalt maar hierbij nuances aanbrengt afhankelijk van wie hij tegenover hem heeft zitten.

Net als in popmuziek is herhaling van melodieën een van de ingrediënten voor een hit. Wij mensen houden van herkenbaarheid. Wat zorgt dat we ons hiertoe aangetrokken voelen. Onbewust krijgen we hierdoor telkens dezelfde informatie te verwerken. En wanneer we iets steeds vaker horen, wordt het normaler en hoeven we niet eens meer zelf na te denken. We weten immers toch wat er komen gaat. Ga eens bij jezelf na hoeveel radio-hits je kunt meezingen zonder je te concentreren. Tot hoever kom jij?

Ondanks de vele kritiek over Trump's opvattingen, blijven we luisteren. Hij weet je goed te bespelen door een overdaad aan *hooks* in zijn verhaal te verwerken. Oftewel aandacht-grijpende-momenten die je geïnteresseerd houden. Dezelfde retoriek van herkenbaarheid scheppen bij de toehoorders gaat Trump natuurlijk af. Het gevoel van vertrouwen "Trump kent mijn dagelijkse strubbelingen" kun je gerust de Trump-melodie noemen.

Het enge van deze agressievere manier van communiceren, in mijn ogen, is dat het zich net als een radio-hit onbewust blijft afspelen in je hoofd. Niet voor niets is uit onderzoek gebleken, dat de meeste hits, de zogenoemde oorwurmen, een associatie hebben met doodeenvoudige kinderliedjes-melodieën. De kernboodschap van je speech hoeft dus in feite niet ingewikkeld te zijn, zelfs nietszeggend, als het maar verpakt is in een behapbare compositie met een stevige *B.P.M. beats per minute* eronder.

Zoals popmuziek een serieuze boodschap kan vertellen op een lichtvoetige tune, zo kan een politiek figuur een dwaze boodschap serieus doen lijken.

1

KIJK TIP:
'HOE KOMT HET DAT EEN LIEDJE
IN JE HOOFD BLIJFT HANGEN?'
UNIVERSITEIT VAN NEDERLAND

KIJK HIER

2

LEES TIP:
'DIT WAS HET JAAR VAN
POST-TRUTH: HOE HEEFT HET ZO
VER KUNNEN KOMEN?'
DE VOLKSKRANT

LEES HIER